

[Eva Møller]

der skal starte med at efterleve de nye regler i EF-pakken.

Jeg skal afslutningsvis sige, at vi i den sidste tid under Gorbatsjovs styre har set ændringer i Sovjetunionen, ændringer, som karakteriseres med ordet »glasnost«, og som vi måske ikke helt præcist ved hvad betyder. Men når man gentagne gange bliver spurgt: hvad er det, der er på vej i Sovjetunionen, kan vi stole på det?, mener jeg, det er væsentligt at gøre sig klart, at det nok ikke er så nemt at besvare spørgsmålet. Jeg er ikke i tvivl om, at Gorbatsjov mener det, han siger, ærligt. Jeg er heller ikke i tvivl om, at de signaler, der udsendes fra Sovjetunionen, således som vi opfatter dem, er positive. Men på den anden side vil jeg gerne spørge: er de alvorligt nok ment? Vil vi også se ændringer i spørgsmålet om menneskerettighederne? Vil vi opleve en fri presse i Sovjetunionen? Vil vi se, at de mange mennesker, der ønsker at forlade landet og tage andre steder hen, får muligheden for det? Vi ved det ikke endnu.

Jeg vil også gerne understrege, når det drejer sig om Øst-Vest-forholdet, at der er alvorlige forskelle på de to samfundssystemer, det vestlige og det østlige.

I Vest har vi demokrati, vi har en række demokratier. Dermed har vi også en fri presse og en meningsudveksling, en debat om alt, og det giver os en mulighed for gennem lange beslutningsprocesser at finde en fælles linje, en politik, der er lagt fast efter langvarige og grundige drøftelser, og dermed også en politik, der ikke kan ændres fra dag til dag.

Hvis jeg derimod vender mig til systemet i Øst, til Sovjetunionen og til Warszawapagt-landene, så er det et langt mere centralistisk system; det er et system uden fri presse og et system stort set uden debat. Det er et system, hvor et lederskifte kan ændre politikken fra den ene dag til den anden, og derfor mener jeg, det er vigtigt for os, at vi i Vesteuropa helt præcist ved, hvordan de ændringer er, som nu signaliseres ud fra Øst.

Er vi sikre på, at det er ændringer, der er kommet for at blive? Det mener jeg vi skal vide, inden vi giver os til at sælge ud af vor egen politiske overbevisning, af vor egen sikkerhedspolitiske linje, som er lagt fast gennem langvarige drøftelser. Vi kunne komme i den situation, at vi meget kort og brat æn-

drede på en sikkerhedspolitisk linje, der har givet os freden i mange år.

Men jeg vil afslutningsvis understrege, at også vi i Det Konservative Folkeparti, som jeg indledte med det, mener, at vi skal tage stormagternes ord for pålydende og få startet på forhandlingerne om afskaffelse af de europæiske mellemdistanceraketter helt uden forhåndsbetingselser.

Bjørn Elmquist (V):

Rækken af påtrængende udenrigspolitiske emner er lang. Det har allerede udenrigsministerens redegørelse her i dag båret præg af og bekræftet. Det skal han have tak for, ligesom han skal have tak for redegørelsen, som faktisk på grundig vis kom næsten hele denne lange række af udenrigspolitiske emner igennem.

Også mit parti, Venstre, har synspunkter på alle disse spørgsmål, som jeg imidlertid ikke nu og her skal gennemgå. Dels har vi kun 10 minutters taletid, dels føler vi os – og det kommer vel næppe som nogen overraskelse – ganske godt dækket ind ved det, som ministeren har nævnt i sin redegørelse.

Jeg vil derfor i mit indlæg her koncentrere mig om forholdet Øst-Vest, specielt om forholdet mellem supermagterne. Som i de sidste mange år er dette spørgsmål af helt afgørende betydning for udenrigspolitikken, for forholdene omkring os. Der er imidlertid en forskel fra tidligere, idet vi vel må sige, at der i dag er en udvikling, nogle udviklingsmuligheder og en bevægelighed i situationen, som vi ikke har kendt til før. Men denne bevægelighed understreger behovet for at koncentrere sig om dette forhold i en debat som denne i dag, synes vi i mit parti.

Forskellen fra tidligere er, at hvor der før var tale om i bedste fald langsomt fremskridende processer – hvis der da overhovedet var tale om nogen positiv udvikling – så sker tingene i dag hurtigt. En gang imellem sker de så hurtigt, at det kan være meget kompliceret at følge med i de seneste hændelser. Dette gælder i hvert fald, når man betragter forhandlingsoplæg, forhandlingsudspil og ikke mindst presseerklæringerne. Det afgørende spørgsmål er så naturligvis, i hvilket omfang dette vil blive oversat til virkelighedens verden, hvor store spor det vil sætte sig i realiteten.